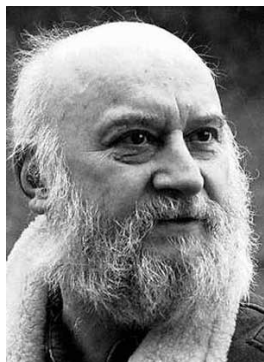

Grzegorz Królikiewicz

gość specjalny Tofifest 2011

Grzegorz Królikiewicz - reżyser i scenarzysta filmowy, pedagog i wychowawca pokoleń polskich filmowców. Twórca eksperymentalnych koncepcji filmowych. Porównywany przez krytyków do Andy Warhola czy Paula Morrissey, wieloletni współpracownik Czesława Niemena. Nagradzany w Gdyni, Karlovych Varach czy Mannheim.

Pochodzi z bliskiego Toruniowi Aleksandrowa Kujawskiego, gdzie urodził się w 1939 roku. Jest autorem ponad 40 filmów, widowisk, etiud i dokumentów. Napisał wiele książek poświęconych teorii kina i analiz arcydzieł filmowych. Początkowo studiował i ukończył prawo na Uniwersytecie Łódzkim, a dopiero w 1967 roku reżyserię w łódzkiej szkole filmowej. Przez wiele lat współpracował z telewizją, kierując nawet przez kilka lat Redakcją Faktu. Kierował też artystycznie w latach 1981-83 Zespołem Filmowym "Aneks". Od 1969 roku realizował filmy dokumentalne i spektakle telewizyjnego Teatru Faktu. W kinie fabularnym debiutował w 1972 głośnym filmem "Na wylot". Wśród jego najważniejszych fabuł Królikiewicza znalazły się też **„Klejnot wolnego sumienia”** (1980), **„Fort 13-ty”** (1983), **„Drzewa”** (1995) czy prawdziwa perła - **„Przypadek Pekosińskiego”** (1993). Jest też autorem serii telewizyjnych widowisk o historii Polski oraz najgłośniejszych bojowników antykomunistycznego podziemia w czasach stalinowskich.

Wielokrotnie nagradzany za swoją twórczość filmową i telewizyjną: aż trzydziestokrotnie w Polsce (m.in. Złote Lwy w Gdyni) i szesnastokrotnie za granicą (m.in. w Mannheim, Chicago, Panamie, San Remo). Praktycznie każdy jego film otrzymywał nagrody. Złote Grono w Łągowie, Złotą Kamerę i nagrodę FIPRESCI na MFF Mannheim otrzymał debiut fabularny **„Na wylot”**. **„Przypadek Pekosińskiego”** uhonorowany został Złotymi Lwami na Festiwalu Polskich Filmów Fabularnych w Gdyni i wysokimi nagrodami na festiwalu w Karlovych Varach. Na MiF w Koszalinie nagrodzono **„Zabicie ciotki”** i **„Klejnot wolnego sumienia”** [nagrodzony też trzema nagrodami na MFF Panama]. Nagrodę Główną Jury w Gdyni otrzymał za **„Tańczącego jastrzębia”** i **„Wieczne pretensje”**. Kilkakrotnie otrzymał też ważną nagrodę tygodnika Ekran - "Złoty Ekran" (1972 za cykl edukacyjnych widowisk telewizyjnych, za spektakl telewizyjny "Toporny", 1976 za widowisko telewizyjne "Trzeci Maja", w 1979 za widowiska Teatru Faktu). Filmy dokumentalne Królikiewicza otrzymywały wysokie nagrody na Krakowskim Festiwalu Filmowym (Brażowy Lajkonik za: **„Po całym cielem”**, 1999; **„Idź”**, 1989; **„Nie płacz”**, 1972), honorowany na festiwalach w Troyes, Visions du Reel w Nyon czy na IFF w Chicago (za **„Scytów”**).

Twórca unikatowy, wciąż - jak się wydaje - niedoceniany w Polsce. Może dlatego że jest autorem nieoczywistym, wielopłaszczyznowym, zawsze szukającym własnego języka w kinie, telewizji, dokumencie. Właśnie takim jakich od lat prezentuje Tofifest. Dla kina fabularnego zrealizował tylko osiem tytułów. Każdy za to nagradzany i podziwiany. Nowator w języku filmowym. Stworzył koncepcję **"przestrzeni filmowej poza kadrem"**, w której znajdziemy wszystkie lub większość stosowanych w filmach tego reżysera rozwiązań formalnych. *"Jest duchem niespokojnym i niepokojącym polskiego kina, artystą samotnie błędzącym w poszukiwaniu tej jednej, jedynej 'prawdziwej' ścieżki zarówno dla duszy jak i dla sztuki"* - napisała o nim Maria Kornatowska ("Film", 41/1986).

Ostatnio wielki krok w kierunku "odzyskania" Królikiewicza dla szerokiego odbiorcy wykonali **Piotr Kletowski** i **Piotr Marecki** z Ha!Art-u, wydając w 2011 roku wywiad-rzekę z reżyserem, zatytułowany **"Pracuję dla przyszłości"**. **Tofifest jest oficjalnym partnerem tej publikacji**. Dlatego też to właśnie na festiwalu w Toruniu odbędzie się największe "święto Królikiewicza" wśród polskich imprez filmowych. Mistrz przyjedzie na Tofifest, spotka się z widzami, poprowadzi masterclass. Jego wizycie towarzyszyć będzie promocja książki i duża retrospektywa jego filmów.

W swoich filmach Królikiewicz oddaje się z zamiłowaniem analizie problemu, posiada własną, specyficzną poetykę, jest artystą awangardowym, eksperymentatorem, szuka nowych środków wyrazu. W recenzjach pojawiają się opinie, że wyjątkowo skutecznie porusza nerw i rozbudza dramatyzm w spojrzeniu na swoich bohaterów, że posługuje się antyrealizmem, że nie wierzy do końca obrazowi, że szuka podwójnego dna. Sprawnie reaguje na zdarzenia zachodzące w zapalnych ośrodkach życia społeczeństwa. Jeden z jego recenzentów - Callisto Cosulich stwierdził, że sposób wyrazu Królikiewicza nieco przypomina naturalistyczne zabiegi stosowane przez takich artystów jak **Andy Warhol** i **Paul Morrissey** - przede

wszystkim kompletna wolność w wyrażaniu swoich wizji. Inny krytyk Ugo Casiraghi uznał, że filmowiec wszedł na podobną drogę jaką kierowali się Dostojewski, Nietzsche, czy Camus. Królikiewicz mocno wdziera się w zakamarki duszy, szpieguje ludzkiego ducha, doprowadza do wiwisekcji człowieczych pragnień, patrzy na świat w sposób egzystencjalny. Jego spojrzenie jest prowokacyjne, koniec końców jako autor dokumentów Królikiewicz przede wszystkim szuka dobrego, soczystego tematu i nie musi to być sensacja, bo sensacją jest już sam człowiek.

Warto dodać, że Królikiewicz wiele lat współpracował z Czesławem Niemenem. Artystów łączyła głęboka, wieloletnia przyjaźń, która zaczęła się w 1977 roku. Królikiewicz radośnie wspomina przyjaźń z Niemenem, która zaowocowała m.in. wspólnym stworzeniem widowisk telewizyjnych **"Kronika Polska Galla Anonima"** i mickiewiczowskich **"Zdania i uwagi"**, filmu fabularnego **"Klejnot wolnego sumienia"** oraz spektaklu pt. **"13 grudnia - 10-lecie stanu wojennego"**, który został wystawiony w 1991 (w rocznicę rozpoczęcia stanu wojennego w Polsce) roku w Teatrze Nowym w Łodzi.

Kompleksowe opracowanie postaci Królikiewicza:

http://www.culture.pl/pl/culture/artykuly/os_krolikiewicz_grzegorz

Tofifest w internecie:

Website: <http://www.tofifest.pl>

Blog: <http://www.festiwaltofifest.blogspot.com>

Facebook: <http://www.facebook.com/tofifest>

Tofifest na wideo: <http://www.youtube.com/user/tofifest>

Tofifest foto: <http://www.flickr.com/photos/tofifest>